

महिला व बाल विकास विभागाच्या
नियंत्रणाखालील अनाथ बालगृहातील मतिमंद
व अपंग मुलांना प्रवेश देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन परिपत्रक क्र.इडीडी-२००६/कोर्ट/प्र.क्र.३३३/सुधार-२
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक. १२ जून, २००७.

बाबत:- १) आयुक्त, अपंग कल्याण, म.रा.पुणे यांचे पत्र क्र. अकआ/प्र.४-मति/सुमोटो-रिट/
५८५/१९८५/२००६-०७/२९५८, दि.२२.१२.२००६.
२) महिला व बाल विकास विभागाचे पत्र क्र.संकीर्ण-२००१/प्र.क्र.१६८/का-३,
दिनांक: १४ जानेवारी, २००७.

परिपत्रक

मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी दाखल केलेल्या सुमोटो-रिट पिटीशन क्र: ५८५/१९८५ मध्ये महिला व बाल विकास विभागाच्या नियंत्रणाखालील अनाथ बाल गृहातील मतिमंद व अपंग विद्यार्थ्यांना शिक्षण व प्रशिक्षण देणेबाबतची व्यवस्था करण्याचे निदेश देण्यात आलेले आहेत. त्यानुसार या विभागाच्या नियंत्रणाखालील शासकीय व स्वयंसेवी संस्थांमार्फत चालविल्या जाणा-या अपंगांच्या विशेष शाळा/कर्मशाळांमध्ये महिला व बाल विकास विभागाच्या नियंत्रणाखालील अनाथ बाल गृहातील मतिमंद व अपंग विद्यार्थ्यांना खालील अटीच्या अधीन राहून प्रवेश देण्यात यावेत असे आदेश या परिपत्रकातून देण्यात येत आहेत:-

- (१) अनाथ निवासी बाल गृहातील मतिमंद, मुकबाधित, अंध व अस्थिव्यंग या प्रवर्गातील त्यांच्या वयमानानुसार पात्र ठरणा-या अपंग बालकांना त्या त्या इथले अपंगांच्या शासकीय व स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालणा-या विशेष शाळा/कर्मशाळेत प्रवेश देण्यात यावेत.
- (२) जे अनाथ अपंग विद्यार्थी १८ वर्षे पूर्ण झालेले आहेत अशा अनाथ अपंग विद्यार्थ्यांना शासकीय व स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालविल्या जाणा-या अपंगांच्या कार्यशाळेमध्ये प्रवेश देण्यात यावा.
- (३) वरीलप्रमाणे प्रवेश दिलेल्या निवासी अनाथ बाल गृहातील अपंग बालकांना दीर्घ सुद्धीच्या कालावधीमध्ये त्यांच्या मुळच्या अनाथ निवासी बालगृहात परत जातील.
- (४) प्रवेश दिलेल्या अनाथ अपंग विद्यार्थ्यांचे शिक्षण व प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर त्यांना त्यांचे मुळच्या निवासी बालगृहामध्ये कायमचे परत पाठविण्यात यावे.
- (५) प्रवेश देण्यात येणा-या अनाथ अपंग बालकांचे पालकत्व हे त्या त्या निवासी बालगृहाच्या प्रमुखास त्यांचे पालक म्हणून समजण्यात येऊन त्यांनी ज्या प्रमाणे पालकांचे कर्तव्य व जबाबदा-या असतात त्याप्रमाणे कार्यवाही करावी.

(६) अनाथ निवासी बालगृहातील अपंग बालकाचे शिक्षण व प्रशिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर त्यांचे पुनर्वसन व पुढील जबाबदारी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाची राहणार नसून ती महिला व बाल विकास विभागाची राहिल.

(७) निवासी अनाथ बालगृहे ते संबंधित शासकीय व स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालविल्या जाणा-या अपंगांच्या विशेष शाळा व कर्मशाळां वामधील अंतर्गत ठिकाणी ने-आण करण्याची जबाबदारी व त्यावर येणारा खर्च हा महिला व बाल विकास विभागामार्फत केला जाईल.

(८) प्रवेश देण्यात आलेल्या अनाथ अपंग विद्यार्थी जर गंभीर आजारी पडले तर त्याच्या वैद्यकीय आणि इतर देखभालीची जबाबदारी पालक संस्था म्हणून संबंधित अनाथ निवासी बालगृहाची राहिल.

(९) सदरहू परिपत्रक सर्व जिल्ह्याच्या समाजकल्याण अधिकारी, गट-अ, जिल्हा परिषद व विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, मुंबई शहर व मुंबई उपनगर यांनी त्यांचे नियंत्रणाखालील सर्व शासकीय व स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालविल्या जाणा-या अपंगांच्या विशेष शाळा/कर्मशाळा यांचे निदर्शनास आणावे.

२. हे शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून, त्याचा संगणक सांकेतांक क्र. २००७०६१२१५२५५४००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नानाने,

(ज. न. राठोड)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला, मंत्रालय, मुंबई
आयुक्त, अपंग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

आयुक्त, महिला व बाल विकास संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

सर्व विभागीय समाजकल्याण अधिकारी.

सर्व समाजकल्याण अधिकारी, गट-अ, जिल्हा परिषद

विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, मुंबई शहर/ मुंबई उपनगर.

उप सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई यांनी त्यांचे नियंत्रणाखालील सर्व संबंधित संस्था/ क्षेत्रीय अधिका-यांचे निदर्शनास सदरहू परिपत्रक आणण्याच्या विनंतीसह अरोपित.

निवड नसती, का. सुधार-२.